

Geachte Minister, geachte Kamerleden,

Met deze open brief richten de CDA-fracties van Oldenzaal, Losser, Tubbergen en Dinkelland (samen regio Noordoost-Twente) zich tot u met een dringende oproep: geef de uitvoering van het stikstofbeleid gebiedsgericht vorm. De huidige landelijke plannen dreigen Noordoost-Twente onevenredig hard te raken en zetten de leefbaarheid van onze buurtschappen, dorpen en steden onder druk. Nederland moet van het stikstofslot, maar dat vraagt om oplossingen die recht doen aan de verschillen tussen regio's.

Leefbaarheid onder druk

Onze regio is sterk omdat landbouw, natuur, recreatie en toerisme elkaar versterken. De voorgestelde zoneringsgebieden en strengere regels voor mestplaatsing, veedichtheid en teeltmethoden hebben dramatisch grote gevolgen voor familiebedrijven en recreatieve ondernemers zoals campings, boerderijverblijven en kleinschalige horeca. Wanneer (agrarische) ondernemers in deze zones verplaatsen of stoppen, raakt dat het hele gebied. Minder boeren betekent minder landschapsbeheer; stoppende bedrijven betekenen leegstand; minder economische activiteit betekent minder draagvlak voor voorzieningen. Ook recreatieondernemers verliezen de kwaliteit van het landschap die hun bestaansrecht vormt. Buurtschappen verliezen gezinnen, vrijwilligers en sociale samenhang. In een gebied als Noordoost-Twente kan een generieke maatregel een domino-effect veroorzaken dat de leefbaarheid direct aantast.

Individuele gevolgen zijn nog steeds onduidelijk

De Kamerbrief noemt aanvullende maatregelen rond Natura 2000-gebieden, maar de impact op individuele bedrijven is nog steeds onduidelijk. Ondernemers kunnen daardoor geen realistische investeringsbeslissingen nemen en banken dreigen terughoudend te worden. De voorgestelde grondgebondenheidsnorm van 2,6 diereenheid per hectare is in Noordoost-Twente praktisch onhaalbaar: grond is schaars, duur en vaak niet beschikbaar. Dit maakt de norm niet alleen moeilijk uitvoerbaar, maar ook onevenredig zwaar. Bovendien is onvoldoende duidelijk hoe deze norm zich vertaalt in aantoonbare verbetering van natuur- en waterkwaliteit. Ook de koppeling tussen fosfaatrechten en ammoniakemissie is voor veel bedrijven niet logisch en kan leiden tot forse veereductie zonder bewezen effect op natuurkwaliteit. Dit vergroot de onzekerheid voor familiebedrijven en jonge boeren die willen doorontwikkelen.

Boeren willen meebewegen, maar wel realistisch en in balans

Boeren in onze regio willen verduurzamen, extensiveren en innoveren. Maar dat moet uitvoerbaar, betaalbaar en in balans zijn met de omgeving. Generieke maatregelen zetten bedrijven klem, remmen jonge ondernemers af en zetten de leefbaarheid van dorpen en buurtschappen verder onder druk.

Provincie en gemeenten aan zet

Het landelijke CDA benadrukt dat de uitvoering in de gebieden zelf moet gebeuren. Dat sluit naadloos aan bij onze oproep: de provincie moet vóór 1 januari 2028 per gebied een gebiedsgerichte aanpak ontwikkelen die aantoont dat de doelen voor 2035 haalbaar zijn. De provincie heeft de regie bij de gebiedsgerichte uitwerking. De gemeenten Oldenzaal, Losser, Tubbergen en Dinkelland moeten daarbij vanaf het begin volwaardig worden betrokken. Zij beschikken over de gebiedskennis, kennen de lokale ondernemers en inwoners en kunnen de gevolgen voor leefbaarheid, economie en ruimtelijke ontwikkeling goed in beeld brengen.

Onze oproep voor maatwerk

De CDA-fracties in Noordoost-Twente doen daarom een duidelijke oproep:

1. **Maatwerk moet leidend zijn.** Niet vanuit Haagse modellen, maar vanuit de realiteit van het gebied. Wat werkt in de Peel of de Veluwe, hoeft niet altijd in Noordoost-Twente te werken.
2. **Gelijkwaardige samenwerking.** Agrarische ondernemers, grondeigenaren, recreatieondernemers, natuurorganisaties en overheid moeten samen optrekken. Niet top-down, maar gelijkwaardig in partnerschap.
3. **Regie bij provincie en gemeenten.** Zij kennen het gebied, de inwoners, bedrijven, grondeigenaren en recreatieve sector. Zij kunnen maatwerk toepassen en beoordelen wat uitvoerbaar en realistisch is, waarbij zij democratisch worden gecontroleerd. Daarvoor zijn middelen vanuit het Rijk nodig.
4. **Metingen boven modellen.** Beleid moet gebaseerd zijn op daadwerkelijke metingen, gebiedskennis en wetenschap, niet op generieke rekenmodellen die de werkelijkheid niet altijd goed weergeven.
5. **Brede welvaart als uitgangspunt.** Maatregelen moeten rekening houden met de impact op gezinnen, (agrarische) ondernemers, voorzieningen en de leefbaarheid van onze kernen.

Noordoost-Twente wil vooruit

Verandering is nodig om Nederland van het stikstofsloot te halen. Zonder juridische houdbaarheid blijven familiebedrijven, PAS-melders, interimers, woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen klem zitten. Maar verandering kan alleen slagen wanneer die recht doet aan de leefbaarheid van onze dorpen en buurtschappen, en wanneer (agrarische) ondernemers duidelijkheid, realisme en maatwerk krijgen.

Wij vragen het kabinet daarom om Noordoost-Twente niet te beoordelen vanuit generieke landelijke normen, maar vanuit de werkelijkheid van het gebied. Alleen met gebiedsgericht maatwerk, uitvoerbare doelen en bestuurlijke samenwerking kunnen natuurherstel, een toekomstbestendige landbouw en leefbare kernen hand in hand gaan.

Wij gaan hierover graag met u in gesprek en nodigen u uit voor een bezoek aan onze prachtige en ondernemende regio.

Noordoost-Twente wil vooruit, maar wel op een manier die onze mensen, onze bedrijven en ons landschap overeind houdt, op een juridisch houdbare manier.

Met vriendelijke groet,

Carien Kielstra

CDA Hart voor Oldenzaal

Ruben ter Braak

CDA Tubbergen

Paul Elferink

CDA gemeente Losser

Marc Smellink

CDA Dinkelland